Ч. 199 (11.490). Львів, субота 7. вересня 1929. Рік XLVII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло", Львів.
Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 5·00 зол.
За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 3 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 25 сот.

„Задовольнювання культурних потреб".

V.

Львів, 6. вересня 1929.

Культурно-національну автономію воєвода Борковський відкидає, як з державних, так і з культурних мотивів. Він вважає її просто недопустимою, бо вона цілковито відділює від себе народи і творить фікцію, що на одній території можуть бути окремі економічні інтереси для ріжних народів. Крім того вона творить ще одну фікцію, а саме, що людська культура може бути цілковито неодностайною для всіх і що вона може розвиватися найкраще у відокремленні. Національно-культурна автономія допровадилаб у Сх. Галичині до того стану, який був перед війною, а саме до цілковитого відокремлення та ізоляції поодиноких народів.

Отже культурна автономія не є доцільним засобом для державної асиміляції. Але не зважаючи на те, українське населення поза економічним задоволенням мусить мати також задоволення своїх культурних потреб, якщо думка про національну асиміляцію нереальна. Почуття свободи і національно-культурний розвиток дуже причиняються до привязання населення до держав. Але, якщо вступається на такий шлях, то замикається собі раз на все дорогу до національної асиміляції.

Далі твердить воєвода Борковський, що рівне трактування населення, незалежно від його національної приналежности, яке започаткував нібито потравневий уряд, дало вже деякі наслідки, що виявилися в часі виборів. І хоч уряд не мав своєї листи з українськими кандидатами, то коло 20 відсотків українських голосів впало на урядову листу, апробуючи таким чином подекуди урядову політику. Виходить, що хоч до виборів буквально таки нічого не зроблено для українців навіть з того, про що пише як про програму майбутнього Борковський, то українське населення так „на кредит" віддало голоси аж у 20 відсотках на урядову листу. Ця цифра відданих голосів, каже далі Борковський, була вища від тої, яку віддали денебудь українці при попередніх виборах, що загально були бойкотовані.

Але рівне трактування населення не є ще веденням політики. Є воно нічим іншим, як тільки витворюванням правного стану, якого до травневого перевороту під націоналістично-соймократичним правлінням у Польщі не було. Політика культурного задовольнювання українців мусілаб іти шляхом зрівнання їх мови в урядуванні зі сторонами всюди там, де живе бодай 20 відс. українців. В автономічних установах моглаб українська мова стати навіть внутрішньо-урядовою там, де населення округа має понад 50 відс. українців. Під тим оглядом „язиковий закон" професора Грабського міг би ввійти у життя майже без змін, мусів би дістати тільки виконавче розпорядження. Далі слід почати позитивну працю в напрямі угрунтовання наукових і культурних українських установ.

Хибною є метерніхівська засада, що нарід думає цілком що іншого від його провідників, що віддалення народу від провідників автоматично полагодилоб додатньо всі важкі справи для даної держави. Провідники саме тому є популярні, що звичайно в демагогічній формі висловлюють те, що думає і чого хоче нарід. Насправді все залежить на його мові, на його культурі, на повнім урівноправненні. Борковський твердить навіть, що на тих справах населенню залежить більше, як на власній державі. І коли ці його домагання сповнені, воно визнає і чужу державу за свою. Колиж його провідники ідуть далі, то воно їх опускає та вибирає собі більше поміркованих. Не можна переціновувати ролі провідників, так-же як не можна її недоцінювати. Передовсім треба старатись задовольнити населення.

Про москвофільський рух у Галичині Борковський пише: Згадаю ще про одну ілюзію, що віддавна плентається у Сх. Галичині, а саме про щораз слабший москвофільський рух. Одні цінять його як менше протипольський, іншим він видається дуже пригідним на те, щоби при його допомозі проводити в життя засаду: „divide et impera!" Сам цей рух складається з двох рухів. Перший з них, то рух тубильців, що сильно нагадує т. зв. „тутешніх" людей, що мають місцеві етнічні почування, а державно-польські політичні переконання. Самозрозуміло, що цей рух, який може заосмотрюватися в інтелігенцію тільки з великим трудом з уваги на свій примітивізм, заслугує на увагу; якщо колись його українці навіть політично зліквідують, то всеж цей елемент буде серед них творити людей податних до поєднання з польською державою. За те другий рух, з яким подекуди штучно лучився попередній, є рухом свідомо російським, який, навіть як не висуває державно-російських постулятів, то міг би бути для Польщі небезпечним, якщо мав би якенебудь значіння. Доба національної асиміляції, особливо коли її хочеться вести в чужій державі на користь ще одного народу, безповоротно минула.

Кінчить Борковський свою статтю тим, що намічена ним програма польської державно-асиміляційної політики „не задовольнить місцевих українських провідників, але натомість задовольнить і заспокоїть на дальшу мету український нарід". Польський нарід і польський уряд, вступаючи на цю дорогу, повинні собі усвідомити, що нема вже відвороту і що зближуючи хвилю державної асиміляції українського населення, тим самим перекреслюється можливість національної асиміляції. І тому мабуть уряд так довго не може рішитися, якою дорогою йти. А від цього рішення залежить доля краю.

„Або підемо — робить висновок Борковський — в напрямі союзу з українцями, в краю і поза краєм, союзу може ще далекого, важко випрацьовуваного, то знов може й на деякий час зриваного котроюсь зі сторін, або ввійдемо у добу домашньої війни, взаїмних переслідувань, залежно від стану посідання, завсіди страшних бодай для деякої частини населення Східньої Галичини".

Події в Палестині.

Відповідь палестинських арабів на відозву англійського найвищого комісаря.

Льондонська газета „Дейлі Нюс" повідомляє з Єрусалиму, що англійська влада знову дозволила видавати газети. Одначе над ними встановлено військову цензуру. Виконавчий комітет арабів видав свою відповідь на проклямацію англійського найвищого комісаря. В цій відповіді він заявляє, що уряд дав жидам зброю. Далі спростовує твердження, ніби араби калічили трупи забитих жидів. Натомість зазначує, що жиди забивали арабських жінок та дітей, а навіть британські військa забивали арабів у їх власних хатах. Розрухи в Палестині є вислідом британської сіоністичної політики, яка змагає до того, щоби гнобити арабську націю на користь неіснуючої жидівської нації. Нарешті арабський комітет домагається розслідження справи невтральними особами, які не стоять під сіоністичними впливами.

Рекорд Цепеліна.

88.000 кільометрів у повітрі.

„Граф Цепелін" перший з повітряних кораблів обіхав землю і при цьому від Лейкорсту до Лейкорсту зробив 32.000 кільометрів. Підчас цеї подорожі він мав три стації — одну в Европі, одну в Азії й одну в Америці. Усього досі зробив „Граф Цепелін" 88.000 кільометрів. Повітряний корабель „Вікторія Люїза", який мав 18.700 кубічних метрів, зробив в 1912 р. 54.312 кільометрів у 489 подорожах. Корабель „Бодензее", який мав 20.000 кубічних метрів, у 1919 р. зробив 51.258 кільометрів у 193 подорожах. Теперішній „Граф Цепелін" установив такі рекорди, яких досі ще ніхто не побив: він зробив найдовший лет — 11.200 кільометрів з Фрідріхсгафен до Касумігаври в Японії; він найшвидше перелетів над атлянтійським океаном протягом 55 і пів години; він установив рекорд швидкости — 117 кільометрів на годину.

З діяльности Парляментарної Репрезентації.

Інтервенція Президії Української Парляментарної Репрезентації у міністра віроісповідань у справі масової розбірки церков на Холмщині.

Комунікат.

Дня 31-го серпня ц. р. інтервеніювала делеґація українських послів у складі пп. Целевича, Хруцького і Васильчука у міністра віроісповідань і освіти Червінського в справі масової розбірки церков на Холмщині. На одногодинній авдієнції посли представили міністрові численні факти нових розбірок православних церков при участи місцевих властей.

В останньому розібрано 51 церков, між іншими в Павловичах, Уханях, Крилові, Любартові, Крешовичах, Київці, Острівю і Турковичах. Скарги населення до люблинського воєвідства і міністерства остають без відповіди. Руйнуться навіть муровані, недавно збудовані церкви. Підчас бурення церков профанують образи, хрести і ломлять та безчестять посвячені церковні річи, знущаються безкарно над релігійними почуваннями православного населення. В імени православного населення, яке без результату внесло сотки просьб і депеш до міністерства, просили посли видати телеграфічно приказ, щоб занехано розбірку церков, прослідити стан справи і потягнути до відповідальности органи, які допустилися надужиття влади і профанації.

Міністер Червінський заявив, що він як міністр віроісповідань стоїть на становищі, що до часу законного урегулювання відношення православної церкви до держави замкнені церкви не можуть бути нарушені і що те, про що його посли інформують, діється без його відома та що взагалі не може бути мови про якийсь плян уряду в справі розбірки церков, бо такого пляну нема.

В справі церков в Уханях, Крилові й інших міністр заявив, що в найближчому часі переступдіює матеріял, якщо такий є в міністерстві.

Міністр, вислухавши послів як представників одної інтересованої сторони, мусить перед виданням відповідних заряджень вислухати ще реляцій підвладних органів як сторони другої. Беручи під увагу представлення послів, міністр у найкоротшому часі відбуде конференцію в тій справі з люблинським воєводою.

Посли, опираючись на реляціях пошкодованого населення, представили міністрові, що напасники й органи адміністрації при розбірці церков ширять поголоски, будьто би це відбувалося з відома і за згодою православної митрополії. Це не є згідне з правдою; посли відчитали міністрові урядове заперечення тих поголосок, видане Варшавсько-Холмською Православною Консисторією дня 13-го серпня 1929 р. ч. 2787 на поручення православного митрополита. У згаданім урядовім документі Консисторії поручено підчиненому духовенству оголосити з церковної проповідниці вірним, що всі доконувані розбірки церков діються без відома церковної влади і проти її волі.

Вкінці міністер Червінський прирік послам, що дасть відповідь на всі зажалення православного населення в справі розбірки церков, оскільки такі зажалення вплинули до міністерства.

Внутрішня боротьба в Австрії.

Про зміну державного устрою в австрійській республиці.

Як відомо, вже від літ ведеться боротьба за владу між партіями в Австрії. Проти добре зорганізованих соціялістів або, як їх називають, австро-марксистів, яких ліве крило схиляється до комуністів, стоять на три партії розбиті антимарксисти, тобто горожанські партії християнських суспільників, всенімців і селянського союзу („ляндбунду").

Соціялісти заволоділи Віднем, який сам про себе становить окремий „край" і мають досить велике число прихильників, а також немало зорганізованих членів між робітниками по інших краях Австрії. Натомісць антимарксисти творять принайменше в парляменті один спільний фронт і мають більшість. І заходить та аномалія, що в столиці Австрії, у Відні, де є осідок уряду, зложеного з антимарксистів, соціялісти володіють всевладно і ведуть боротьбу за те, щоб завести і свою міську, себто соціялістичну поліцію, і тим самим захопити власть в Австрії у свої руки.

Цілими роками велася ота безплодна боротьба між обома таборами на парляментарному полі і через те парляментаризм упадав на значінні. Зате всі позатники з нехітю й обуренням приглядались (правда, безчинно) тій боротьбі політичних партій, які в ославленій виборчій ординації закріпили свою позицію і все політичне життя обняли начеб у вічну аренду.

Соціялісти завели у себе строгу дисципліну; хто їм записав свою душу, мусів виконувати сліпо прикази головачів, платити партійну данину і, якщо тільки троха надавався, мусів належати до т. зв. „республиканського шуцбунду", що має спеціяльні однострої. Очевидно соціялісти підготовлялися таким робом до створення армії, за помічю якої сподівалися при сприяючій нагоді зробити пуч і обняти владу в державі. Той їх намір був очевидний, бо кілька разів урядові круги викривали у них склади зброї й амуніції.

Ріжні виступи „шуцбунду", вічні сутички з инакше думаючими, а передовсім нечуваний терор по фабриках і всіляких підприємствах та усування християнсько-суспільних робітників і взагалі соціялістично незорганізованих, мусіли з часом викликати реакцію. І ось від двох літ стали поширюватись „гаймвери", які в останніх місяцях стихійно множаться і розростаються з небувалим розмахом.

З початку соціялісти пробували приноровлювати до „гаймверівців" свої випробовані методи і старалися розбивати їх зїзди. Одначе „гаймверівці" не дали себе відстрашити і навпаки: стали уживати тих самих метод проти соціялістів. І звідси то приходило до кривавих сутичок. Щоб не приходило до них, державна влада мусіла докладати великих зусиль, розділюючи на місці зїзду одних від других.

„Гаймвер" не є армією християнських суспільників, як то дехто би думав. Є це зовсім самостійна організація, яка поставила собі за мету уможливити антимарксистам-робітникам заробляти спокійно свій насущний хліб, а на місце ославленої клясової боротьби завести наближення кляс і зібрати в одні́м фронті міщан, селян і робітників — для продуктивної праці й піднесення добробуту.

Хлопським розумом дійшов „Бауербунд" нижчої Австрії до переконання, що програма „гаймвери" доцільна, бо не одобрює партійної політики в ніякім таборі. І хоч сам він належить до великої партії, приступив в останніх днях до „гаймвери". Той крок „Бауербунду" спонукав і „Ляндбунд" до перевірення своєї програми. І ось по основній нараді провід „Ляндбунду" предложив 30. серпня ц. р. канцлерові Австрії меморіял з рішучим домаганням, щоб уряд Австрії зараз у перших днях осінної сесії парляменту предложив йому до ухвали *закон про запитання* (референдум) *цілого народу*, чи нарід домагається якнайскоршої зміни устрою держави в тих напрямах: 1) вибору президента австр. союзу цілим народом і наділення його більшими правами, 2) переміни союзної ради (Бундесрат = рід сенату) в станову палату, 3) зміни державного устрою, особливо щодо неможливого становища самого Відня як міста і заразом окремого краю, 4) реформа виборчого права через знесення звязаних лист, 5) усунення політики з Державного Суду (Ферфассунґсґеріхтсгоф), 6) позбавлення виборчого права військових, 7) земельної і соціяльної реформи, 8) обниження податків.

Всенімці (Ґроссдайче) не хотять лишитись позаду і на зборах своїх мужів довіря у Ґрацу в дні 1. вересня ц. р. вони ствердили, що все те, чого домагається „гаймвер" і „Ляндбунд" — це й була програма всенімців з р. 1920, відкинена тоді християнськими суспільниками і соціялістами. Іншими словами: всенімці прилучуються до становища „Ляндбунду" та ще додають дещо свого, як реформу пресового закону та відповідальність послів за всі шкоди, заподіяні партійною корупцією.

Нема сумніву, що тепер і християнські суспільники будуть примушені заняти позитивне становище до цих справ. А тому можна думати, що фронт проти соціялістів тепер ще більше скріпиться. Соціялісти вже добре чують, що це їх „бути чи не бути" і тому лагодяться дуже енергійно до того, щоб відперти наступ міщанських партій, чи, як вони кажуть „буржуїв".

Д.

Радянська Україна.

Як судять за антисемітизм?

В харківському „Комуністі" з 29. серпня читаємо про таку історію: У Києві на гуті „Червона" 3 майстри, а саме: Багинський, Андрющенко й Кобилкин систематично знущалися над робітниками жидами. Як це відбувалося? Багинський, наприклад, ображував робітників жидів і не допомагав через свої антисемітські настрої в науці свому помічникові-жидові Котлярському. Андрющенко теж знущався над жидами робітниками, особливож над робітницею Берман, яку обливав водою та лаяв. Те саме робив і Кобилкин. Тими своїми вчинками давали названі лихий приклад для молодих робітників, що приходили зі села. Спочатку робітники заводу влаштували над названими антисемітами громадський суд, але коли це не помогло, тоді справа опинилася в державному суді. Київський окружний суд засудив Багинського на один рік тюрми, а Кобилкина й Андрющенка на вісім місяців примусових робіт для кожного. Найвищий суд затвердив вирок з тим, що замінив Багинському кару тюрми на 6 місяців примусової роботи, а Кобилкину й Андрющенкові зменшив кару до трьох місяців примусової праці.

Національні меншости на Україні.

Дня 28. серпня ц. р. відкрито т. зв. поширений пленум центральної комісії національних меншостей при Всеукраїнському Центральному Комітеті при співучасти представників з місць. Проводить нарадами Василенко, секретар ВУЦВК-ту. Доповідь про завдання роботи серед національних меншостей виголосив заступник голови Центр. Комітету нац. меншостей Салевич. Він між іншим сказав, що перший період більшовицької роботи серед національних меншостей на Україні „характеризується проведенням національного районування, утворенням сітки установ, що працюють мовами нац. меншостей, як сільські ради, школи, селянські будинки, судові камери то-що. На Україні є вже понад 1000 національних сільських рад, а на початку 1929—30 р. буде вже 30 національних районів".

На шкільні теми.

Про Шкільну Кураторію.

Накінець застановлюся ще над справою нашого заступництва в Шкільній Кураторії.

В давній Раді Шкільній Краєвій мали ми крім кількох краєвих інспекторів і деяких радників ще й т. зв. автономічних членів. Правда, польська сторона мала там велику перевагу і могла вести шкільні справи по лінії польських інтересів, але й українські члени мали там всеж таки поважний вплив. Вони брали участь у повних засіданнях Ради і могли забирати голос не лише в справах свого ресорту, але й у всіх інших справах, що були на порядку засідання. Зокрема наші автономічні члени уважали просто своїм обовязком займатися українськими школами і боронити їх прав. Особливо маркантною особою був там довгі роки автономіст Олександер Барвінський, що багато причинився до піддержання наших змагань на шкільному полі і наших шкільних управнень. Розуміється, що в цей спосіб було неодно наше покривдження усуване, а це виходило в користь і шкільної справи як такої й авторитету самої влади.

З новим політичним ладом на наших землях змінилося все. Правда, полишено ще в Кураторії кількох давніх інспекторів української народности, але їм віднято нагляд над українськими школами і приділено п. Матієву народне шкільництво в західних повітах, а п. Копачеві польські ґімназії. Дальше обмежено їх голос лиш до справ їх власного ресорту, так, що на українські шкільні справи вони не мали ніякого впливу. Ра-

---

Д-р МИКОЛА КОЗИЦЬКИЙ.

До джерел людської психіки.

III.

Теорія і практика Ніцшого. — Виїмкова роля психольоґії. — Кант і два ріжні світогляди.

Щоб душа поета могла ширяти в геройській атмосфері, його тіло потрібувало діточо ніжного піклування, бальсамічного клімату, затишної безтурботности і кілька грамів... наркотику. Ніцше проповідував людству йти в житті за голосом інстинктів і непогамованих поривів, вимести з душі совість, все на своєму шляху топтати, безоглядно пручатись, а сам осторожно відсувався від життя і боявся кожної активної людини. Коли з чаду галюцинацій пролунало з його спалених, на смерть засуджених уст „**ecce homo!**", душа його вже була розпята.

Невжеж справді майбутня надлюдина може носити з собою хльораль і боятись осінньої мряки і вечірніх тіней? Думаю, що досконаліший від нас сучасних чоловік більше виявить радісної участи в житейському змаганні, що свої творчі сили з вдоволенням віддасть для спільної ідеї цілого людства, що гармонійно зуміє зєднати життєві конечности тіла з голосним постулятом душі, що людське достоїнство схоче признати не тільки для себе, але і для інших і що ставувши лицем проти невідомого, відчує царство чогось ще вищого, доскональшого і таємнішого, як навіть „надлюдського".

Бо поправді той фільософ Ніцше, перебуваючи постійно на сонячній Рівері, жив далеко від людських справ, їхніх потреб і інтересів. Він не знав широких працюючих мас, їхніх терпінь і прагнень, їхніх здібностей до розвою, організації і щирої, несамолюбної пожертви; йому були зовсім невідомі і байдужі далекосяжні події в суспільному житті XIX. ст. Тому-то на тім неприроднім ґрунті, штучно удержуванім не могло нішо іншого вибуяти, як дика мораль вельмож і рабів, суспільний дуалізм, погорда для стада і тріпливе квіття мрій про силу й богацтво тільки власної особи.

Стоячи перед обличчам смерти великий чародій слова роздував у собі тільки суперечні крайности: пянке захоплення і глибоку судорожну ненависть. На тій самій біґуновій віддалі стояла також його теорія і життєва практика. Імператив моралі Канта називає він тупою тартюферією, на боці сторінок Ґійо про любов ближнього дописує: „**Incredibile!**" а рівночасно кидає для себе в записнику такий наказ: „першою моєю думкою вранці після просоня є бажання вчинити того дня бодай одній людині радість".

Справді під цілою його фільософією можна дописати „**Incredibile!**"

Великий божественний артизм, яким Ніцше оживив і освіжив здеревілу і змеханізовану Европу, вбив його самого. Геройське зусилля душі, щоб визволитися з творчої спраги мистецькими засобами, кинуло його в хаотичний крутіж усіх внутрішніх, притаєних сил, яких ні він сам, ні його звеличники не могли і не можуть зрозуміти і погодити зі собою. І тому весь ніцшеанізм може бути тільки предметом всесторонніх естетично психольоґічних студій, а не програмовим суспільним дороговказом. І саме модерна психольоґія поставила перші, рішучі кроки в напрямі зрозуміння сутніх процесів людської душі і її великих конфліктів зі собою і зовнішнім світом.

В першу чергу треба ствердити, що психольоґія займає виїмкове становище між науковими дисциплінами завдяки матерії, якою вона орудує. Тому, що кожний її дослідний розбір чи то осуд є рівночасно сам емпірично даним, психольоґічним процесом, а це знову з тих-же самих причин домагається психольоґічного освітлення, стоїть психольоґія в безпосередньому, органічному звязку з фільософічною наукою про пізнання.

Далі: зміст і напрям усякої метафізичної думки є також залежний від осягів і вартости осудів психольоґії. Бо напр. коли в основу метафізики положимо космольоґічні ідеї себто час, простір, матерію і механіку, то така метафізика буде дивитися на суть буття під кутом матеріялізму. Колиж навпаки опремо метафізику на психольоґічних первнях то опромінимо її блеском ідеалізму; тоді не будемо вагатися визнати духову субстанцію, а навіть індивідуальну душу.

Як бачимо, від висновків і здобутків психольоґії як науки, залежить найглибший світогляд людини. Бо якенебудь становище хотіли би ми заняти супроти світа поза собою, то в першій мірі мусимо зацікавитися вартістю психольоґії і її дослідами, а головно нашим пізнанням себто приблизною вартістю і досяжністю наших змислів і інтеліґенції. Зпоміж двох теорій пізнання мусимо рішитися на одну.

Перша з них, клясична, займається серіозно суттю річей і каже: „людський розум і все те, що є поза ним, істнують від себе незалежно і суверенно самі в собі. Людські змисли і інтеліґенція пізнають річи того світа вірно, в їхньому дійсному виді себто такими, якими вони в своєму сутєвому виді справді істнують.

Друга модерна теорія, що ставиться скептично до пізнання, твердить: „людська думка не є в силі охопити трансцендентального предмету то є справжнього виду і сути річей „самих у собі": зміст свідомости є нічим іншим тільки вев-

вом з тим усунено з Кураторії давніх автономічних членів і таким чином не стало там нікого, що постояв би за нашим правом. У такий спосіб віддано ведення цілого шкільництва в краю виключно в руки польських візитаторів і референтів. А коли зважиться, що ті люди перенняті згори польськими упередженнями до нас і просто не в силі входити в наші почування і потреби, а багато з них ставиться до нас таки просто ворожо, коли зважити далі, що верховна управа опиралася в своїх зарядженнях головно на предложеннях неприхильних нам шкільних повітових рад, то стане ясно, що все шкільництво ведеться у нас дуже сторонничо: по лінії виключно польських інтересів і з тяжким покривдженням українського народу.

До того всього треба додати, що польські шкільні справи підтримують пляново й ревно всі урядові органи від низу до верха: шкільні повітові ради, інспектори і всі візитатори й референти Кураторії. А крім того находять ще на Кураторію безнастанно заступники польських учительських товариств і депутації „народових орґанізацій“, які добувають усе, що тільки забажають. У нас аж кишить у краю від всякої неправди і ми не маємо в шкільній управі нікого, що міг би промовити за нами яке слово.

Очевидно, що такі відносини мусять викликувати у всій українській суспільности лиш найбільше негодування. Нам закидують неприхильність до польської влади й беруться оправдувати тим своє поведення супроти нас. Але я питаю: чи при такому поведенні можна вимагати від когось прихильности?

Я працював ціле своє життя на культурнім полі і бажав би й нині, щоб культурні діла, якими є в першу чергу шкільні справи, велися завсіди в культурний спосіб. Правда, підносилися у нас і за управи Ради Шкільної Краєвої оправдано чималі жалі; але всетаки тоді істнувало якесь право та й були тоді в Р. Ш. К. компетентні люди, що могли за нашим правом упімнутися. Нині, при крайно некориснім для нас складі всеї шкільної організації, при цілковитім усуненні з неї українського елементу, нема для нас ніякого права і нема нікого, що постояв би за нами.

З уваги на такий стан справи уважаю для якого-такого наладнання шкільного життя просто конечним, щоби крім зміненого закону про шкільні повітові ради привернено в Кураторії також автономічних членів, представників української народности. Це було би в інтересі не тільки загальної шкільної справи, але навіть самої влади. Влада малаб тоді вірні інформації про наші шкільні справи й потреби і багато прикрих епізодів, що викликують у нас одно огірчення, а вийшовши нерідко на ширший світ, стають для самої влади немилими, бо компромітують її, не мали би тоді місця і булиб мирно полагоджувані. Очевидно, що такими заступниками не моглиб бути плазуни, які — ясна річ! — всюди найдуться, але люди, що малиб довіря у своїх і сповняли принятий обовязок чесно і щиро. Інакше ціль такої установи не булаб осягнена.

Мені здається, що центральний уряд у Варшаві хотів би інколи якогось вирівняння теперішніх неможливих відносин у шкільних справах на наших землях. Одначе при нинішнім складі Львівської Кураторії це річ не то неможлива, а просто виключена. Наслідників убитого кур. Собінського добирано (як висказався міністр Добруцький перед українською учительською депутацією) з тою метою, щоби не дразнили української сторони і старалися відносини злагіднювати. Не перечу, що ті наслідники могли мати добру волю, але будучи чужинцями, не знали і не розуміли зовсім ні наших управнень ні наших потреб, а не маючи з нашої сторони відповідних вияснень, попадали також цілковито під вплив неприязних нам інформаторів. Через те відносини не поправились ні трохи і невдоволення українського народу тревае незмінно дальше, а навіть зростає.

Зміна цих відносин може прийти тільки при основній зміні всеї шкільної організації, а в тім і самої Кураторії. Колиж правлячі круги дивним дивом не дуже спішаться з цею реформою, то акцію в цьому напрямі повинні підняти наші шкільні установи: Рідна Школа, Учительська Громада і Взаїмна Поміч. Вони, дивлячись заєдно на ті прикрі події, які у нас в шкільній области панують і переживаючи їх цілою душею, вповні компетентні забрати в цій справі голос. Певно, що не злобудемо всього того відразу. Але колиб ми злобули тимчасом бодай частинні уступки, прим. голос в Кураторії, то це булоб уже значною полекшою для нашого шкільного життя.

о. проф. Олександер Стефанович.

Перед Освітнім Конґресом.

Завершенням ювилею Т-ва „Просвіти“ (60-ліття істнування праці) має бути Освітній Конґрес, що відбудеться від 22—24 вересня цього року.

Завданням Конґресу є намітити напрямні й методи праці над освітою дорослих, щоби повести її доцільно, систематично і відповідно до наростаючих потреб часу.

Почин до скликання Конґресу дав не сентимент з приводу ювилею цього многозаслуженого Товариства, але саме життя. Самі обставини й відносини, серед яких приходиться нам тепер жити, територіяльне розчленування нашої нації та всюди інші політичні обставини, актуальність проблеми: „освіта чи політосвіта?“, а далі скомплікованість і зріжничкування національного життя на нашій вужчій Батьківщині — стали приводом до скликання цього Конґресу.

Не дасться заперечити, що поширений тепер матеріялістичний світогляд відвертає подекуди людей від культурно-освітньої роботи, яка наглядних матеріяльних успіхів не дає, бо дати не може, зате вимагає богато ідейности праці, навіть саможертви, самозаперечення а також і матеріяльних вкладів.

Погоня за швидкими матеріяльними успіхами та зарібком й прямування до вигідної екзистенції, і то якнайшвидше, відпихає численних людей нашого часу від культ.-освітньої праці. Одначе саме ця праця є необхідна, бо є передумовою культурного й господарсько-економічного звиження кожної нації. Це мусить зрозуміти кожний, хто має трохи дальший та ширший світогляд.

Кожний, хто інтересується селом, бачить велиханський його ріст та змагання у розбудові кооперативної організації. Попри ідейні мотиви грає тут також ролю надія на грошеві зиски, а нераз є вона єдиною понукою до організації. Не зважаючи на імпозантний ріст сільської кооперації, слід безсторонно ствердити, що є в ній у тих найнижчих клітинах ще богато недостач і переважною причиною цього явища є брак належних підвалин, недостача попередньої підготовки членів до тієї праці, а це випливає з недостачі освітної підготовки.

Загляньте до сільських кооператив, які обертають нераз сотнями тисяч золотих, ви там не все побачите бібліотеку; в читальні стрінете часто теж слабий рух, або й цілком його не помітите. Ці підприємчиві та енерґійні одиниці, що колись вели читальню, перекинулися в кооперацію й там нераз чудес доказують, а на своє місце в читальні не оставили нікого й нікого до сеї роботи не підготовили. Культурно-освітня робота занепадає, але хто знає, чи дана сільська кооператива утримається бодай на цій самій висоті, коли не стане одної або другої з тих одиниць, що сьогодні її ведуть. І тут саме треба заздалегідь поробити відповідні заходи в інтересі цілого життя нашого села і міста.

Ось і далекосягла справа, яку повинен в великій мірі розвязати саме Освітній Конґрес. Він ділиться на 3 головні секції: а) позашкільного виховання, б) бібліотечно-музейну і в) мистецьку. На нім мають бути порушені питання: позашкільної освіти в селі й місті, у звязку з молодю й жіноцтвом, з моралю, гиґієною, спортом, інституція освітніх інструкторів, співпраця „Просвіти“ зі школою, церквою і т. д.; організація сільських і міських бібліотек та їх ведення, організація повітових окружних і центральної бібліотек, мандрівні бібліотеки, обмін, музеї і т. д.; справа аматорських театрів, хорів, орхестр, стиль і орнаментика читальняних домівок, видань і т. д. Далі справи загибаючої народньої ноші, народньої пісні, впливів алькоголю й нікотини та сотні інших питань.

Ці питання повинен розвязати Освітній Конґрес, а на всякий випадок над ними застановитися. Та якби воно не було, рішення конґресу будуть мати тільки теоретичний характер. Якщо ціла ця робота малаб тільки до цього обмежитися, то ясно, що користь з Конґресу булаб невелика. Але, щоби так не було, то всі рішення Конґресу необхідно буде перевести в життя.

У звязку з проводженням у життя плянової згори наміченої праці треба відповідних робітників. І тут виринає пекуче питання Освітнього Інституту. На кожний повіт треба кинути бодай одного добре підготованого освітника-орґанізатора. Теоретичну й практичну підготовку до такої праці може дати тільки добре поставлений Інститут. Охочі до праці найдуться. Треба фондів на утримання Інституту та фондів на утримання цих освітників на місцях. Справа грошевих фондів складна, але може бути також дуже просто розвязана. Треба для неї тільки зрозуміння й доброї волі. Справою займеться Конґрес.

Кількість досі зголошених рефератів дає запоруку, що Конґрес матиме направду діловий та чисто освітній характер і в цій другій точці буде він ріжнитися від попереднього Конґресу, що відбувся в днях 1—2 лютого 1909 року, а мав просвітньо-економічний характер.

Наближається речинець Конґресу, напливають зголошення учасників, привіти й побажання від чужинецьких установ, тому-то дуже поважно повинно поставитися до Конґресу ціле наше громадянство.

Б. М.

На орґанізаційному фронті.

СКІЛЬЩИНА.

Дня 28-го серпня скликав посол Великанович районове віче в Тухольці, пов. Сколе. На вічу явилося більше як тисячка народу з Тухольки й довколичних громад. Посольські звіти складали посли Великанович і Максимович. По звітах ухвалено одноголосно довіря і подяку Українській Парл. Репрезентації за дотеперішню її діяльність. Висловлено також протест проти нищення українського шкільництва й учительства і поставлено домагання рідної школи й рідного учителя та передачі шкільної адміністрації для українських сіл в українські руки. По вічу зголошували люди цілу низку справ до послів. Між іншим було домагання селян з Кального, щоб дорогу їх громадв перенняв знову Повітовий Виділ, бо ця дорога потрібна більше як для десятьох громад. Рівнож болючою справою для громадян Сморжа є шкільна справа; вони домагаються рішуче привернення української викладової мови в школі, в якій нема ані одної польської дитини.

—

живою рухливістю думаючого підмету. Кудиб не оберталася думка людини, вона завсіди знаходить тільки себе саму, а те, що їй здається дійсністю, є тільки її власною тінню, що прикриває правдивий вид річей.

Отже ніхто з нас не знає, як у дійсности виглядає світ, а є навіть такі скептики, що сумніваються, чи взагалі щось поза нашою уявою істнує.

Кант поставив річеве і льоґічне питання: на якій підставі можемо твердити, що людський розум є компетентним у своїх здібностях уважати те, що він спостерігає і пізнає за правдиве? яким оцінючим мірилом може чоловік провірити репродукційну вартість своїх змислів і інтеліґенції? Для цієї цілі, каже кенігсберґський мислитель, мусіли би ми мати в собі якусь другу, спеціяльну здібність, що одинока і неохибна стояла би в правдивому контакті з дійсністю і моглаб контролювати діяльність нашої змислової і розумової свідомости. Та такої другої здібности ми не маємо і до такого духового роздвоєння ми не сотворені. Значить, кожне зусилля людського розуму, щоб перевірити здібність свого пізнавання річей, мусить кінчитися на скептичних пробах і вислідах.

Одначе модерна критика розуму не заперечує істнування річей „самих у собі“: вона тільки за Кантом каже, що ми підходимо до них з апріорно готовими катеґоріями думання і чого лише діткнемо, те асимілюємо наче перетравлюємо своїм духовим орґаном згідно з апріорними принципами нашого пізнавання і осуджування.

Тож одинокою потіхою, після тих скептиків, супроти такого непевного стану нашого пізнання може бути тільки віра в нашу необмежену, внутрішню творчість, яка не є відбиткою чогось уже поза нею істнуючого, лише нашим, власним, оригінальним творивом; світ достарчає нам тільки сирого матеріялу.

Ми не є безвільні фотографи і байдушні наслідувачі, а самостійні інспіратори, мистці і творці. Душа моя це не фільмова плахта, а дійсний терен, на якому відбувається відповідальна гра оригінальних актів, безконечних містерій життя. Викличе музика на струнах акорд, розкриє поет за серпанком слів свої видіння, осяє фільософ ранковою свіжістю свої думки, в усьому цьому еманує з людської душі творче тремтіння, яке в вибухах натхнення шукає гармонії з джерелом буття.

Ось неосяжна широчінь і глибінь людського духа, звідкіля для найбільш затьмареної і хиткої душі може блиснути світляна смуга найсміливіших надій і цілющих радощів! Ось чарівні джерела, з яких пє мистецьке натхнення і глядить спокійним зором у безкрає буття спрагла, фільософічна думка.

Та останніми часами це трохи доґматично поставлене а новокантівцями дещо перероблене „апріорі“ починає захитуватися. Як відомо, Кант опер свою теорію пізнання на єдности і універсальности наших уявлень часу і простору. Він твердив, що істнує тільки один, однородний, безконечний простір, в якому справджується весь апріоризм Евклідової геометрії і тільки один універсальний час, що є основою апріоризму в математиці і чистій науці. Тимчасом невпинний розвій наукових дисциплін висунув можливість істнування іншої, не Евклідової геометрії себто кількох просторів. (Лобачевський, Больє.) Рівнож голосна теорія умовности Айнштайна приняла істнування ріжнородних часів і сукцесивности одночасности, при чому світ зовсім не втратить на своїй льоґіці і досвідній перевірці.

(Продовження буде.)

S. O. S.

(Допис з Волині.)

II.

Політика... Цим словом рішучо зловживають на Волині. Не обходите спільного свята кооперації — це політика. Не записуєтеся до Варшавського Ревізійного Союзу — це політика. Балакаєте в якомусь уряді по українськи — це політика. Напишете статтю до „Діла“ — політика. Балакаєте з немилою комусь особою — політика. А вже, коли виявляєте негативне відношення до всяких „новотворів“ — це вже злочин проти цілої держави. Урятуєтеся від закидів щодо політики, коли будете виконувати накази тих осіб, які провадять „новотвори“. Але... виконувати безапеляційно. Інакше буде знов „політика“.

Знов це є зручність рук. Знов це є найліпший спосіб приперти противника до муру. Бо рівночасно з закидом щодо політики являється загроза втрачення посади або впакування у вязницю або зроблення ще гіршої прикрости. Це впливає... Бо терроризує.

Але чи переведення в життя якоїсь ідеї вимагає репресій? Коли зупинимося навіть на ідеї т. зв. польсько-українського співжиття на Волині — то чи вимагає вона пресії, кар, погроз? Чи вимагає вона лайки, наклепів, бруду? Чи вимагає, нарешті протоpення собі шляху насиллям і нищенням? Ідея ця є величезною проблемою не тільки волинського чи польського життя, а також світової політики. Вона перевищає сили одної людини чи одної групи людей, бо, передовсім, вимагає **свідомого** відношення до неї найширших мас населення. Те, що це населення хоче спокійної праці, що воно заховується до всього пасивно, що безоглядно виконує накази влади — це не розвязує ані на йоту української проблеми.

Цілком наївно думати, що, коли знищити провідників українського руху — проблема розвяжеться. Що, коли замісць одних осіб станутъ на чолі інституцій другі — Луцьк сягне аж до Київа. В публичному житті народніх мас стикаються ріжні ідеї — видимі й невидимі — як також мають місце ріжні методи праці. Треба великого такту, терпеливости й часу, щоб сказати, що певна ідея є вже ідеєю більшости українського народу.

Тому мене дивує, що ті люди, які взяли на себе відповідальну місію налагодження в „широкому масштабі“ польсько-українських взаємин на Волині, так безмежно **звузили** свої завдання. Чи лайка є угрунтованням ідеї? Лайка — тільки відштовхує. Чи насилля є торжеством ідеї? Воно лише озлоблює. Чи написати на цю тему пару статтей — це значить угрунтувати співжиття? Чи створити пару нових інституцій без надії на їхню самовистарчальність є розвязанням цілої справи? Чи проголосити все істнуюче за протиукраїнське є скріпленням українського стану посідання? Чи здушити когось чи щось є перемогою тієї чи іншої групи?

Ставлю ці питання без всякої злосливости, їх ставити їх повинен кожний, коли бачить, що ми: або є свідками фатальної помилки або безжалостних копняків над здоровим розумом. І коли за кожне поставлене питання чую лайку або стаю перед фактом несподіваної ревізії або дістаю кару, що продіравлює мою латану кишеню — то мушу ствердити, що чергова репресія не є відповідью.

Ну, а що далі? Репресії над українськими національними установами, над українськими діячами, над льогікою фактів, репресії вчора й сьогодні... Проте, жити якось треба і то **всім**?! А жити у безперервній напружености неможливо, хіба — що перетворити Волинь на край українських зулюсів.

Або здійснено нову програму української політики на Волині і все населення йде без застереження за нею, як це твердить „Українська Нива“, в тоді пощо терор, особисті нагінки, руйнація? Сильний не потрібує хапатися методів слабих. Або ця програма не осягнула своєї мети — й тоді репресії, особисті нагінки або руйнація є безпредметовою й шкідливою пімстою, бо заважує на ширших і глибших інтересах.

Думаю, що найвищий час опамятатися творцям „нового життя“ на Волині, оглянутися на пройдений шлях і витягати з обламків слів і чинів все, що дасться їм ще врятувати, хочби для себе. Бодай честь! Найвищий час завернути з братовбичої дороги й сказати: **„пробуймо, здобуваймо, організуймося, але не коштом українського національного доробку попередніх років“.**

Я розумію специфічно-тяжке положення української інтелігенції, що, здебільшого, є „служивим елементом“, себ-то дуже залежним від ріжних впливів. Але, поскільки кожний інтелігент є в силі боронити інтереси своєї родини, не зважаючи на всі консеквенції, то чомуж так байдужий він до інтересів цілої української родини? Чому не подумає він про те, що своїм дітям він повинен оставити такий національний доробок, який би підносив наступне покоління на щабель вище, а не засуджував його на плазування в порохі й блукання в світі без надій й без віри у свої сили?

Тому, **берім те, що маємо.** Що буде згублене — не вернеться. **Бережім свої культурно-освітні й господарчі установи.** Можемо йти ріжними шляхами, але рушати істнуючого **не сміємо. Станьмо навколо істнуючих вже українських національних установ.** Даймо їм авторитет і значіння **загально-громадських** центрів. Будуймо, але будьмо огляднi. Тратити сили, гроші й працю на створення того, що вже істнує — є **злочином. Волимо одне міцне, ніж кілька слабих. Заповняймо тільки прогалини життя.** Забудьмо про особи, бо це при нашій звичці на кожні три особи дві з них уважати за злодіїв — остаточно знищить ціле наше життя. **Виходьмо лише з праці тих чи інших осіб та її ефекту, як і її напрямку.** Не шукаймо божків, але й не валім авторитетів. Відкиньмо лайку, сплетні, бруд, бо це принижує нас у власних очах і в очах чужих, памятаючи про те, що кожний, хто закине кому-небудь злодійство, нечесність, хамство, хто влізе кому-небудь в душу, хто торкнеться чисто особистих справ — нікому не докаже, що тільки він безгрішний. Відкидаймо дружньо від себе сплетні. **Але натомісць не будьмо байдужі до громадянської мети чи до громадських методів праці,** твердо памятаючи про те, що ані для ленінізму, ані для мусолінізму в нашому житті не має місця.

Пятнуймо методи терору, вимушування, залякування, шантажу, провокації. Не вільно проходити мовчки повз ці огидливі факти, але смерть є в покорі гнути перед ними свою шию. **Спроваджуймо всяку публичну чи приватну дискусію на способи оздоровлення нашого громадського життя.** Всі станьмо разом біля двигнення цієї справи, бо гангрена охопила вже цілий український організм.

Це наша ударна програма.

Олександер Ковалевський.

Зірвання вистави в Великому Міському Театрі.

Вчора, в четвер, мала відбутися в Великім Міськім Театрі вистава опери „Аїда“ з гостинними виступами Михайла Голинського в партії Радамеса і Л. Коханської в титуловій партії. На годину 7.30 театральна саля виповнилася публикою, між якою можна було бачити добру половину українців. Публика тим разом була численно зібрана, але вистава не відбулася. А не відбулася тому, що оркестра відмовилася грати, бо не дістала платень не тільки за вересень, але й залеглостей за серпень. Делєґація оркестри була в тій справі і в комісаря м. Львова Надольського, але він не дав їй ясної відповіди про те, чи поробить заходи для виплати платень (з театральної субвенції!) чи ні. Наслідком такої неясної відповіди оркестра почала страйк. Виставу „Аїди“ відкликано та повернено публиці гроші.

—o—

Штреземан про нац. меншости.

„Дайтше Цтг.“ повідомляє із Женеви, що мін. Штреземан у пятницю в промові широко й основно обговорить справу нац. меншостей. Німецька делєґація старається, щоби справу меншостей передали шестій, політичній комісії для принципіяльного розглянення.

—o—

Бріян про Злуч. Держави Европи.

На засіданні Ліги Націй 5. вересня Бріян у промові засував плян Зл. Держав Европи. Діяльність Зл. Держав Европи обіймала би передовсім госп. справи та мала би довести до створення заг.-европейської солідарности. Бріян апелював до представників поодиноких держав, щоби його проєкт засували своїм урядам, так, щоби цю думку можна було ширше обговорити на найближчій сесії Ліги.

Італія старається дістати палестинський мандат.

У звязи з палестинськими подіями італійська делєґація в Женеві старається переконати членів Ліґи Націй, що лише Італія надається до того, щоби обняти палестинський мандат. У політ. колах впевняють, що італійська акція буде безуспішна, бо Анґлія нікому не відступить мандату.

—o—

Риков заповідає світову війну.

Голова ради нар. комісарів Риков виголосив у московській військовій школі промову про міжнародне положення, в якім найшовся СРСР. Останніми часами відносини між СРСР. і т. зв. буржуазійними державами загострилися. Цілому світові грозить велика світова війна, яка зачинається від китайсько-більшовицького конфлікту на Дал. Сході. СРСР. мусить боронити свої справедливі інтереси на Сході проти китайських претенсій.

—o—

Бої на Далекім Сході.

Більшовицькі часописи повідомляють, що на Дал. Сході йдуть дрібні сутички відділів більшовицької кордонної сторожі з китайськими військами та рос. еміґрантами. Спроби китайців перейти кордон більшовики ударемнили. На приказ Бліхера утворено при штабі корпусів червоної армії на Дал. Сході спец. полеві суди, які засуджують підозрілих у співділанні з кит. армією на кару смерти.

Китайськ. військовий комунікат повідомляє, що китайці заняли місц. Тювінґсіян. Кілька тисяч більшовицького війська та батерій артилерії є на кит. території. Більшовики заохочують кит. і корейських грабіжників до нападів на кит. села. В околиці Сюісю більшовики заняли Вонґ-Ган-Ґін, провінції Чірін. Ограбили цю місцевість і цілу околицю. Німецький консуль у Харбіні д-р Штобе сказав, що кит. влада інтернувала за останні два дни 300 більшовиків, у цьому 38 жінок. Консуль домагається, щоби інтернованих випустили на волю. Він дістав сто тис. єнів для родин арештованих.

—o—

З театру.

„БАРОН КІМЕЛЬ“, оперетка в 3 діях *Вальтера Колльо.*

Відновлена в цьому сезоні відома оперетка „Барон Кімель“, що пішла після вакаційної перерви на перший огонь у Великому Театрі, мала всеж таки більше вакаційний характер. Це видно було по цілій постановці, по невибагливих декораціях, такомуж балеті, ну — і по висмаженних на сонці жінках, між якими Корабянка виглядала на справжню мулятку.

Обсада цієї оперетки була така сама, як перед феріями, з тою тільки ріжницею, що в ній виступила в понисовій партії наша Стефа Стадниківна а познатим і п-ні Бжеска, що вернула знову на сцену. Все інше було по старому.

Про перший виступ п-ни Стадниківної на великій сцені польського театру можна говорити тільки в суперлятивах. Не тільки сама її прегарна поява і добре обдумана гра, але й її милий, ніжний голос та зграбні танці зложилися на дуже вдатну креацію, чим наша молоденька артистка здобула собі всю публику приступом. Це й виявилося найкраще у сильних і щирих оплесках після кожної більшої сцени, в якій вона виступала зі своїм партнером Рушковським або з любимцем публики Татшанським, а після II. дії обдаровано п-ну Стадниківну великими кошами цвітів.

Раділа щиро цим успіхом української артистки й численно зібрана українська публика, раділи й ми. А всеж таки у всіх нас та радість з журбою обвиялася: в якому важкому положенні опинився наш театр в Галичині, коли його перла (по словам д-ра Волошина), до того донька директора театру, приневолена шукати можливостей для розвитку свого таланту і сценічної слави не в театрі, в якому вона виросла і зросла, а в театрі польському?

І. Н.

ВІДГУКИ ДНЯ.

Настрій і доляр?!

Присвячую д-ру Л. Мишузі.

Кажуть: Ми, українці, маємо забогато сентименту.

— Женюся, брате!

— Женюся брате!

— А що має?

— Має прекрасні очі...

Або:

— ...Як прийшов, як почав просити тай я позичив.

— А віддасть?

—Не знаю... Але це дуже симпатична людина.

Маємо забогато сентименту.

Одначе особисто ми не винні. Завинила тут природа: з місяцем, соловейком, вербою та вишнею-черешнею; завинили степи зі Словутицею, завинила верховина, „світок наш", завинили лани широкополі. Без цього всього українець став би нормальним чоловіком і не рахував би по ночах зір, а доляри і не ходив би на „вулицю", а на біржу.

Що воно так справді є, то це пізнати по тих українцях, що побули в Америці серед інших обставин і людей. В них уроджений, а шкідливий сентимент скарловатів зовсім, а зате розрісся здоровий погляд на життя, себто на чистий зиск, певний відсоток — одним словом на бизнес. Найбільше сентиментальний американ є менше сентиментальний, як наш найліпший директор кооперативи.

Люблю українців, які були в Америці, чи приїхали звідтам у відвідини до нас. Роблять вони в нашій розмріяній атмосфері тверезий протяг; трошки опамятують публику. Але деколи я поріэав би їх за їх обчислення і „передоляреня" усього, що довкола є.

Трапилась була мені на старости літ одна надзвичайна нагода подобатися дівчині, але вліз(л)о два американи і цілий настрій розбили долярами.

Було це так:

Взяв я одного вечора ґітару, дібрав товариша з добрим голосом, потім ми вже обидва дібрали симпатичні невісти і пішли з села в поле.

Ви знаєте поетичний настрій українського поля в літню погідню ніч, коли копи порозсідаються на стернях як квочки, а лінива тиша застелить усе кругом...

Місяць саме викотився як „млинове колo", верби задрімнулися над потоком, а ми собі посідали в чвірку під копою і завели пісню.

В таких випадках припис радить: „Ой, зійди зійди", „Там на горі сніг біленький", „Чом, чом, чом", „Човен на воді", а після того перейти до стрілецьких романсів: „Човник хитається", „Гей там у Вільхівці", „За твої, дівчино"...

Ми так і зробили...

Вже при човнику дівочі серця змякли як віск, а при „За твої, дівчино" — зітхання зливалися в один прекрасний акорд.

Накінець прийшов „шлягер" — „Накрила нічка" і довго ожиданий настрій полонив наші душі. Ми дивилися на місяць, місяць на нас, уста мовчали, тільки час до часу бренькнули струни ґітари.

Нараз на ясному тлі неба зявилися дві високі, темні постаті. Швидким кроком зблизилися до нас...

Знакомі два американи...

— Гелло! Це ви?

— Ми!

— Що робите?

— Співаємо.

— Що співаєте?

— Стрілецькі романси!

А один з американів махнув рукою.

— Стрілецькі романси... Чому... гарні! Але ть не є жаден бизнес.

(Настрій відступився і не знав чи тікати чи вернути.)

— Зложіть ви — каже другий американ — щось такого як „Банани".

— Наші дівчата на банани не злапляться.

— Дівчата!... Не йде про дівчата... Але бизнес... Сто тисяч долярів дістав автор „Бананів".

— Або за „Рамону" — докинув перший американ. — Автор купив собі прекрасну виллу. А за стрілецький романс що ви дістанете? Яких десять долярів найбільше.

— Але серце дівоче можна дістати — кажу, ратуючи несміло ситуацію.

— Смійтеся з цього, містер! Будуть доляри, буде й серце!

(Перестрашений настрій дмихнув через поза аж закурилоси.)

— Неправда! — обрушились наші сусідки. Не завсіди за доляри дістанете серце.

Зірвалися подрітовані з місць, ми за ними і ціле товариство рушило до дому.

Напереді йшли американи з нашими дівчатами, а ми з товаришем позаду — як сирітки...

Галактіон Чіпка.

НОВИНКИ

— **Перший український зїзд учителів географії** відбудеться в днях 27. і 28. вересня 1929 р. в салі Музею Наукового Т-ва ім. Шевченка у Львові, вул. Чарнецького ч. 24. Програма: 27.IX., год. 9 рано: 1. Відкриття зїзду. 2. Вибір Президії. 3. Реферати: а) д-р В. Кубійович: Стан і потреба антропоґеоґрафічних дослідів на українських землях; б) д-р М. Дольницький: Дешо про суть, завдання і значіння економічної ґеоґрафії; в) д-р В. Кубійович: Новіші досліди над пастирським життям в Карпатах. — Год. 15. Реферати: 1. Ю. Полянський: Новіші досягнення в фізичній ґеоґрафії; 2. а) С. Пашкевич: Дальтонська метода при навчанні ґеоґрафії; б) П. Сиротюк: Ґеоґрафічні наукові засоби. — 28.IX., год. 8. рано: 1. Дві показові лекції. 2. Дискусія над лекціями. 3. Оглянення Музею Наук. Т-ва ім. Шевченка і вистави української ґеоґрафічної літератури. Год. 15.: 1. Справа орґанізації. 2. Внески. 3. Замкнення зїзду. Учасниками можуть бути учителі і прихильники ґеоґрафії. Карти вступу 2 зол., для академічної молоді 1 зол. Евентуальні зголошення і внески просимо слати на адресу: С. Пашкевич, Львів, вул. Виспянського ч. 11.

— **Концерт д-ра Тисяка в Рогатині.** В неділю 8. вересня ц. р. відбудеться в Рогатині концерт д-ра Вас. Тисяка в салі української ґімназії. Початок: 8 год. вечером.

— **Наслідки спек.** Останніми днями наслідком великих спек збільшилося у нас число недужих на горло. Занедужання мають причину інфекційну. Є й численні випадки звичайної простуди, бо після гарячого дня приходить уже холодний вечір. У Варшаві справа стоїть ще гірше, бо там поширюється красуха, віспа і дифтерія. У Лодзі є численні випадки небезпечної спячки званої Гайне-Медіна, в Минську епідемія черевного тифу в дуже гострій формі У Греції, в Піреї, ствердили три випадки — чуми.

— **Невже це можливе?** Повідомляють нас з кількох сторін, що українське товариство „Праця" у Львові продало недавно величезну, прегарно положену площу при кінці вул. Набеляка (в сусідстві III. держ. жіночої семинарії) польським назаретанкам, які мають будувати там свій монастир і школу. Площа ця, на якій донедавна відбувалися фестини городецької читальні „Просвіти", перейшла оськак разом з суміжним городом, теж власністю „Праці", в чужі руки, хоч нема сумніву, що її радо був би закупив чи то котрий з українських банків, чи вкінці можна було її розпарцелювати між наших людей. Хто знає, як тяжко нині українцеві, а ще більше українській установі, купити у Львові кусень землі, той не може просто зрозуміти, чим кермувалася управа „Праці", позбуваючись такої цінної площі, яку набув і залишив для „Праці" пок. професор політехніки і великий український патріот Іван Левинський. Ждемо в цій справі на докладні вияснення товариства „Праця"!

— **Злочини на селі.** В Яворівщині арештували 16-літню Юстину Мушак, як підозрілу у вбивстві свого молодого мужа, якого тіло найшли на полі між Бруханем і Поддубами. — У Чижовичах біля Мостиськ 53-літній господар Стан. Огродник розрубав своїй жінці голову з нужди і наслідком подружих сварок.

— **Нещасне кохання.** До вчорашніх інформацій про самогубство молодої пари, що згинула у лісі в Кривчицях, нині преса приносить точніші дані. Мечислав Охоцький не був студентом, а урядовцем у „Т-ві обезпечень" і мав 24 роки. Фоґлева мала 26 літ, а була його тіткою. Охоцький мешкав по сусідству з Фоґлями і бував в їх домі постійно від кількох літ. Фоґель щойно в останньому часі довідався про любов своєї жінки, коли вона домагалась від нього розводу, щоби вийти замуж за Охоцького. — Одночасно приходить звістка зі Станиславова, що там застрілився рядовик Вітковський з нещасливого кохання, а в Коломиї шевський челядник Іван Орущик з цієї ж причини.

— **Талант зі Львова.** Львів не може нарікати, що не має талантів. Хіба може нарікати на те, що не дає їм розвиватись. Послухайте останньої звістки з віденської преси. У Відні арештували Ґеорґа Кагане, 21-літнього львовянина, що встиг уже в тім віці скласти собі сякий-такий життєпис. Минулого року був він у Румунії в Медієс в фабриці скла як помічник книговода. За рік поміг він книговодові непомітно на 12 ваґонів, переславши гроші за них на свій рахунок до Відня. За „заощаджені" гроші поїхав він у Париж і до Швайцарії, а врешті й до Відня, де скрився. Жив він у панській обстановці і продовжував жити коштом чужої наївности, але в інший, дотепніший спосіб. Він вислав на імя ріжних багатих людей по Америки і Анґлії 53.000 листів з проханням допомогти йому в нужді. Спочатку замовив він тисячі фотоґрафій анонімної дівчини, щоби писати в її імені, але згодом роздумав, щоби хтось у ній не закохався і не приїхав її шукати. Поліція найшла весь цей матеріял у його хаті. Кагане признався до всього. Його обрахунок був простий: на 53.000 осіб найдеться бодай сотня, що зворушиться його зічливим листом. Віденська преса називає Кагане „ґеніяльним гохштаплером".

— **Концерт Ліґи Націй.** Не думайте, що Ліґа Націй давала концерт. Її учасники були цього року слабо достроєні. Це міжнароднє радіо давало 1. вересня концерт у той спосіб, що поодинокі учасники оркестри грали на своїх інструментах у Льондоні, Парижі, Берліні, Відні, Мілано і Цюриху той сам музичний твір рівночасно. Усі звуки сходились до радіової Централі в Цюриху, а згармонізована мельодія йшла звідси через радіо дальше в світ. Таку штуку назвали „Концертом Ліґи Націй" може на честь Ради Ліґи Націй, яка саме 30. серпня мала перше засідання в Женеві, а може в значінні, що ріжні нації дали учасників до цієї оркестри. Відіграли шість кусків з великою прецизністю і згармонізовано. Гунода „Медітація" і фортепян у Берліні, сольо віоліна в Парижі, обої у Льондоні, віольончеля у Відні, фаґот в Цюриху. І так при всіх дальших кусках, з тою ріжницею, що міняли інструменти, так, що на тім самім інструменті не грали в однім місті два рази. Радіо посередничить при пробі в двоякий спосіб. Граючий на інструменті має слухавки на вухах і чує з централі в Цюриху звуки своїх товаришів, а рівночасно сам грає, а його гра переноситься посилачем бездротно до централі в Цюриху і звідси розходиться в світ.

— **Гарне свято.** Загально-американське свято „Лейбур дня", що дня 3 вересня витягнуло на вулиці „кожного живого", щоби міг тішитись закінчилося такою статистикою: 210 осіб убитих. З цього 130 людей згинуло під колесами авт, решта від пістуків і ножів розгуляних громадян. Скільки було би трупів, якби в цей день свобідно продавали алькоголь?

— **Примхи моди.** Йдуть вони до нас здебільша з Парижа; від кравців і стрижіїв. Манікуристи, що працюють спільно з мистцями від волосся, придумали там для жіноцтва нову прикрасу: ріжноколірові нігті. Ці нігті повинні на цей сезон бути того самого коліру, що й сукні. А що сукню жінки зміняють кілька разів денно, треба перемальовувати за кожним разом і нігті. Є на це потрібні препарати.

— **Американські чудацтва.** Не так давно найбільше примхуватими людьми на цілому світі уважали анґлійців. Одначе тепер їх перевищили американці. В Злучених Державах поруч міліонерів, які видають десятки і сотні міліонів на бібліотеки, університети, ріжні наукові досліди існують також зовсім інші. Останніми часами великий розголос своїми примхами здобула собі молода вдова Уорд Лейф. Вона живе у скляному домі, весь день цілий рік ходить у купелевому убранні і каже вадягати на своїх коней піжами, щоби їх не кусали мухи. Живе вона недалеко від Нового Йорку у свойому маєтку. Її дім, збудований зі скла та заліза, стоїть серед густого парку. У цьому домі красуня вдова ходить по скляних підлогах у купелевій сукні літом і зимою. Що правда, в зимі ця скляна палата добре опалюється. Штани та піжами для своїх коней вона сама малювала і дуже тішиться своєю вигадкою.

— **Спокійний погляд** на світ може мати людина щойно тоді, коли обезпечила своє життя та життя своїх найближчих. Тому, коли хочете спокійно жити, то переведіть обезпечення свойого життя в своїм ріднім Товаристві **„Карпатія"**, Львів, Руська 18. 399

Дописи.

БІБРКА. (*Ювилейне Свято „Просвіти".*) Дня 4. серпня ц. р. в годині 10. рано в місцевій церкві о. дек. Е. Бартків з Романова при асисті 5. священиків відправив Соборну Службу Божу і Панахиду за померших членів Головного Т-ва „Просвіта". Високо патріотичну проповідь виголосив по Службі Божій о. М. Бобовник, парох з Глібович Великих. На Богослуження прибув зорганізований похід Луґів, Соколів, хорів і бандерій з дутою орхестрою. По Богослуженні в год. 12. вирушив з церковної площі головною вулицею величавий похід, в котрім взяли участь представники всіх читалень, інституцій та делеґати від центральних установ зі Львова. На чолі походу станула бандерія, яка складалася з добірної сотні кінноїчиків у козацьких одностроях. Дальше йшли сотні Луґів, Соколів, з мішані хори, орхестра та маса народу. В годині 1. попол. станув похід на площі Кредит. Т-ва, на котрій збудовано спеціяльну трибуну для злучених хорів Бібрецької філії. До співу стануло 120 співаків і співачок у гарних народніх строях. Сяточну А-

кадемію відкрив голова філії д-р Я. Дудикевич. В своїй річевій промові між іншим зложив признання всім присутнім, котрі не зважаючи на дощ прибули на це велике свято. По промові голови злучені хори під проводом урядовця місцевої філії „Просвіти“ п. Панкевича відспівали Заповіт Шевченка-Стецевка. По тім слідували привіти від установ зі Львова й Ходорова. По привітах відспівав цей сам хор (мішаний) „Думу Мазепи“ Леонтовича. На закінчення свята промовляв від Укр. Парл. Репрезентації сен. д-р Троян. Промову сенатора приняли присутні грімкими оплесками. На кінець гарно вишколена дута орхестра читальні „Просвіти“ у Підбірцях, повіт Львів, відіграла Національний Гимн. Безпосередньо по Академії на площі місцевого „Сокола“ почато фестин. На фестині станули до вправ сотні Лугів і Соколів, котрі виконали спільно вправи вільноруч та інші в супроводі орхестри. Гарне вражіння на глядачів зробили вправляючі наші „найменші“ і група „середних“ з місцевої захоронки, яких добре вишколила учителька п. С. Морозівна. По вправах співав хор. Фестин закінчено скорше по причині зливного дощу. По цім відбулася забава з танцями за запрошеннями. Свято на загал було підготоване якнайкраще, однак ранішній дощ богато перешкодив. — *Повітовий Комітет Ювил. Свята „Просвіти“ в Бібрці.*

Зі спортового життя.

Х. Запоріжські Ігрища 1929 року

відбудуться в Перемишлі в днях 7. і 8. вересня в конкуренціях: легка атлетика та ручний мяч.

I. Легка атлетика: а) жінки: біг 60 м., гінці 4 × 60 м., стусан кулею, мети диском і ратищем, скоки вгору та вдовжінь; б) мущини: біги 100, 200, 400, 800 та 1500 м. і 5 км., гінці 4 × 100 м., плітки 110 м., скоки вгору, вдовжінь та жердкою, стусан кулею та мети диском і ратищем. Змагуни одержать нагороди та дипльоми. Назву мистця Х. Запоріжських Ігрищ одержить той, хто добуде такі найнижчі осяги: А) жінки: біг 60 м. — 8,8 с., гінці 4 × 60 — 36 с., диск — 22 м., ратище — 20 м., куля — 7 м., скок вгору 1,20 м., скок вдовжінь 4,20 м. Б) мущини: біг 100 м. — 11,8 с., біг 200 м. — 23,8 с., біг 400 м. — 56,8 с., біг 800 м. — 2 : 12 с., біг 1.500 м. — 4 : 51 с., біг 5 км. — 18 : 25 с., плітки 110 м. 18 с., гінці 4 × 100 — 48 с., ратище — 44 м., куля — 11,25 м., скок вгору — 1,60 м., скок вдовжінь — 6,10 м., скок жердкою — 2,64 м.

II. Ручний мяч. Зголошення просимо пересилати до дня 4. вересня включно на адресу: Михайло Дунай, Перемишль, вул. Костюшка ч. 3., I. пов. — Змагуни львівських клюбів зволять зголоситися: У. С. С., Львів, вул. Зіморовича ч. 20, на руки д-ра Б. Гнатевича. — Всі змагуни, що прийдуть до Перемишля, одержать безплатно харч та нічліг. — Закликаємо всі руханкові та спортові товариства краю вислати на Х. Запоріжські Ігрища своїх змагунів.

Рада Українського Спортового Союзу.

ОГОЛОШЕННЯ

ВАЖНЕ ДЛЯ ШКІЛЬНОЇ МОЛОДІ передусім для молоді з провінції. — Шкільні, нові й уживані книжки для ріжних заведень продає і міняє найкористніше книгарня **А. БАРДАХА, Львів, вул. Краківська ч. 1.** — Замовлення з провінції — відворотно. Обширні шкільні термінарі, із записником на 1929/30 р. по 20 сот. 448 1—1

Театри.

Великий Міський Театр:

Пятниця, 6-го вересня, г. 7·30 веч. „Барон Кінель“, оперетка.

Субота, 7-го вересня, г. 4·30 попол. Танковий виступ Даві Дарлінг.

Субота, 7-го вересня, г. 7·30 веч. „Лякме“, опера.

Малий Міський Театр:

Пятниця, 6-го вересня, г. 7·30 веч „Пигмаліон“. Виступ А. Венгерка.

Субота, 7-го вересня, г. 7·30 веч. „Пигмаліон“. Виступ А. Венгерка.

Неділя, 8-го вересня, г. 7·30 веч. „Пигмаліон“. Виступ А. Венгерка.

Кіна.

Апольо: „Крик життя“.

Кольосей: „Герой пустині“.

Лев: „Любов козака“.

Люна: „Моряки та білявки“.

Марусенька: „Распутін — загибіль Росії“.

Оаза: „Три пристрасти“.

Палас: „Останній син“.

Пан: „Зов змислів“.

Пасаж: „Долина тріводи“, американська комедія та Гомонтів тиждень.

Стильове: „Батько Сергій“ (Мозжухін).

Фатаморгана: „Таємний курєр“.

Химера: „Щастя у жінок“.

Утіха: „Таємний дім“.

Програма радіо.

Пятниця 6-го.

Варшава (1411,7) 18·00 Музика И. Штравса. 20·30 Симфонічний концерт.

Познань (334,8). 18·00 Музична всячина.

Вильно (385) 20·15 Актуальний фейлєтон.

Бресляв (253) 19·05 Твори И. Штравса.

Ляйпціг (259) 16·30 Давна камерна музика.

Вратислава (279) 21·00 Концерт.

Талін (296) 11·30 Концерт.

Загреб (307) 20·30 Радіоквартет.

Льондон (356,3). 12·30 Органи. 16·00 Легкий концерт. 19·45 Мурийська програма.

Гамбург (372) 21·00 Новітні симфонії: Шрекер, Стравінський.

Берн (403) 20·50 Мурийські пісні.

Берлін (418). 16·30 Симфонічна орхестра.

Рим (441) 21·00 „Донька тамбур-майора“ Офенбаха.

Лянгенберг (473) 17·30 Камерний концерт.

Прага (487) 16·30 Квартет.

Міляно (501). 20·80 Симфонічний концерт.

Брюссель (509) 21·15 Камерний концерт.

Відень (516,3). 20·00 Мандоліністи. 21·20 Віолєнчеля.

Мюнхен (533). 20·00 Симфонічна радіоорхестра.

Будапешт (550). 20·00 „Фіделіо“ Бетовена 22·20 Циганська капеля.

Київ (800). 18·50 Легка музика.

Москва (825). 19·00 Опера.

Харків (1304). 19·30 Етнографічний концерт.

Париж (1725). 16·45 і 21·30 Концерт.

Субота 7-го.

Варшава (1411,7). 20·30 і 22·45 Легка музика.

Познань (334,8). 19·20 Балалайки. 24·00 Вічний концерт.

Гельсінгсфорс (221,4) 19·20 Скрипкове сольо. 20·00 Музика до танців.

Ляйпціг (259). 20·00 Симфонічна орхестра.

Братислава. (279) 19·05 Музика до танців.

Талін (296) 19·15 Музика до танців.

Загреб (307) 20·80 Камерний концерт.

Льондон (356,3) 20·00 Симфонічна орхестра.

Штудгарт (360) 20·00 Англійські пісні.

Гамбург (372) 20·00 Легкий концерт.

Франкфурт (390) 20·00 Концерт співаків.

Берлін (418) 20·15 Веселий вечір.

Стокгольм (436) 22·24 Музика до танців.

Рим (441) 21·00 Концерт.

Лянгенберг (473) 13·05 Опереткова музика. 20·00 Веселий вечір.

Прага (487). 19·05 Концерт орхестри 22·26 Джезбенд.

Міляно (501) 20·80 Популярний концерт

Брюссель (509) 21·15 Легкий концерт.

Відень (516,3). 19·10 Камерний концерт. 20·05 Оперетка.

Рига (525) 21·30 Музика до танців.

Мюнхен (533) 22·00 Музика до танців.

Будапешт (550). 22·00 Циганська капеля.

Київ (800) 20·00 Військова орхестра.

Москва (825). 21·00 Радіоконцерт,

Ковно (1935) 20·50 Концерт.

Ленінград (1000) 19·80 Концерт.

Харків (1304). 20·30 Концерт.

Париж (1725). 21·15 Популярний концерт. 22·30 Музика до танців.

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

„Вертеп Наших Днів“ Галактіона Чіпки і Ле-ле. 115 34—?

Белз, субота 7.IX.
Цішанів, неділя 8.IX.
Любачів, понеділок 9.IX.
Ярослав, вівторок 10.IX.

Наддніпрянський Хор Котка,

Ходорів, субота 7.IX.
Стрий, понеділок 9.IX. 228 18—?

Український Театр під дирекцією П. Карабіневича. 93 30—?

Шумськ:
Субота, 7.IX. „Осінні маневри“,
Неділя, 8.IX. „Пташник з Тиролю“,
Понеділок, 9.IX. „Чесна Сузанна“,
Вівторок, 10.IX. „Барон циганів“.
Кременець:
Середа, 11.IX. „Осінні маневри“,
Четвер, 12.IX. „Барон циганів“.

Не маючи змоги при нашім виїзді з Перемишля з усіми знакомими лично розпрощатись, цею дорогою пересилаємо усім щиро сердечний привіт і подяку за симпатію та довіря, яким довгий ряд літ наділяло нас Перемиське Громадянство. Спасибіг! — **Д-р Степан і Теодора Дмоховські.** 443 1—1

Додаткові вступні іспити на курс I, евентуально на курси II, III. і IV. в дівочій учительській семинарії „Рідної Школи“ у Львові, вул. Мохнацького ч. 12. відбуваються щоденно перед полуднем. — **Управа семинарії.** 440 б. 2-2

Дня 13. вересня 1929 р. в Золочеві відбудеться публична нарада зі слідуючим порядком денним: I. Реферат в справі поширення сільсько-господарських організацій. (Д-р Т. Ваньо). — II. Заснування кооператив, приняття статуту та вибір дирекції і надзірних рад для кооператив: Спілки збуту і хову худоби; Спілки викупу землі; Спілки млинарської (Д-р Т. Ваньо). — III. Внески учасників. — За Раду Філіяльну „Сільський Господар“ в Золочеві. — **Д-р Т. Ваньо.**

Вписи в прив. дівочій гуманістичній гімназії Р. Ш. у Львові, вул. Театинська ч. 10. продовжені до дня 12. жовтня ц. р. Матура відбуватимеся правильно. — **I. Кокорудз.** 452 1—2

З Українського Технічного Товариства у Львові. Подається до відома, що засідання Виділу відбудеться дня 11. ц. м. о год. 18. в льокалі домівки. — Льокаль Товариства відчинений кождого дня від год. 15—17, з виїмкою неділь та українських свят. — Товариські сходини кождої середи від год. 18. — **Виділ.** 450 1—1

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ

За оголошення редакція не відповідає

ВСІЛЯКІ годинникарсько-ювілерські роботи виконує найстаранніше Домбровскі-Розважевскі Львів (Готель Жоржа) вул. Академічна ч. 2. 190 6—?

СМАРИ — замовляйте тільки в українському Товаристві „УНА“ в Дрогобичі. — Ціни фабричні. 272 3—3

ФОРТЕПЯНИ першорядних заграничних фабрик, найновіші моделі, найнищі ціни в нашому складі, можливо найдешевше — продає: ГАНАК, вул. Пілсудського ч. 21, перший поверх. 426 3—?

КОНЦ. НАУЧНІ КУРСИ „ОСВІТА“ ЛЬВІВ, вул. МІЛКОВСЬКОГО ч. 11. Приймає вписи на однорічне згглядно 2-річне підготовлення до гімназійної і семинарійної матури — як також до іспиту з 6 і 4 гімназійних кляс. Рефлектується на кандидатів тільки з відповідним підготовленням в науці. — Кількість місць обмежена. — Наука відбувається в гімназійнім будинку. Зголошеня від год. 11—1 і від 5—7. — Проспекти даром. На відповідь значок. 441 2—3

БІЖУТЕРІЮ, ЗОЛОТІ і СРІБНІ ВИРОБИ продає за готівку і на рати від десятків літ у цілім краю знана фірма **Іван Зельтенрайх,** Львів, пл. Марійська ч. 5. Купую бриланти, золото, срібло, плачу найвищі ціни. 191 6-?

МОЛОДА, інтелігентна панночка, вміє гарно шити білизну і сукні. Знає також господарство. Глядає місця в приватнім домі або в кравчині. — Ласкаві зголошення до Адміністрації „Діла“ під „підручна“. 442 1—1

ДО ВИНАЙМУ від дня 1. листопада ц. р. 5 мешкань по 1 покоєві з кухнею, 3 мешкання по 2 покої з кухнею, 3 мешкання по 1 покоєві. Всі мешкання — повний комфорт. Місячний чинш. Оглядати вул. Рицерська ч. 20. — Відомість — Гальчак, вул. Коперника ч. 26[I. 446 1—3

ВІЛЛЯ 4 покої, комфорт, город, вул. Листопада бічна. 4·500 — готівкою 3·000 долярів. — Ігнат, вул. Куркова 24 451 1—1

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Специяліст недуг легенів, серця і жолудка
д-р Фелікс Ган
Львів, Городецька 46.
436 **Пересвітлення Рентгеном.** 2—?

Специяліст скірних, венеричних недуг і косметики 439 2—?
д-р РОМАН ДОЛЬНИЦЬКИЙ
орд. від 3—6 попол., вул. Глубока 10. партер. — Кварцева лямпа. Діатермія.

„Монюшко“
вул. Зіморовича 10. — Поручає:
Фортепяни — пяніна
у великім виборі, в ріжних цінах на догідні сплати. 287 4—7

9 зол.	ВЕСІЛЬНІ ОБРУЧКИ	9 зол.

з 14-карат. золота, від 9 зол. тільки у **Б. ҐРИНБЕРҐА** Львів, вул. Сикстуська 4.

„Гармонія“, **Нотний магазин** **Е. ШМАЛЬ,** Львів, Романовича 11. — поручає ноти на фортепян, скрипки, співи також для орхестрових гуртків. — Висилка на провінцію. 447 1—2

Конкурс.

В гімназіях „Рідної Школи“ у Львові і Чорткові є вільні місця управителів. Подання вносити до Головної Управи Рідної Школи у Львові, Ринок ч. 10/11 до дня 15. вересня ц. р. Є теж ще кілька вільних місць для клясичних фільольогів, польоністів і германістів. — **Головна Управа Рідної Школи.** 410 2—2

Конкурс.

Провід Краєвого Товариства гр. кат Дяків оголошує оцим конкурс на зібрання історичного матеріялу до історії дяків і написання **Історії Дяків** з узглядненням розвою і упадку церковного і народного співу, ролі і значіння дяків в церкві і в народі, та виховання дяків від часу приняття христіянства — досі.

Як нагороду призначує Товариство на ту ціль три премії у висоті 5.000, 3.000 і 2.000 золотих.

Речинець конкурсу — кінець жовтня 1930 р.

В справі інформацій і з рукописами звертатись на адресу: Михайло Волощакевич, провідник Кр. Тов. гр. кат. Дяків дяк в Заболотові.

Закордонні часописи просяться о ласкавий передрук.

За Кр. Тов. гр. кат. Дяків **Михайло Волощакевич,** провідник, в Заболотові 449 1—1

Ширіть наш часопис!

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло“. В друкарні Видавничої Спілки „Діло“, Львів, Ринок ч. 10.